

Posudek diplomové práce Bc. Martiny Říhové

Eliso a Boreas, postavy z Comedia Ymeneae od Bartolomého Torrese Naharra, a jejich vztah k typu chvástavého vojáka

Diplomová práce Martiny Říhové navazuje na téma její bakalářské práce, v níž se věnovala divadelnímu typu chvástavého vojáka v díle Feliciano de Silvy *Segunda Celestina* (1536). Svou pozornost diplomantka tentokrát upřela k divadelní hře *Comedia Ymeneae* od Bartolomého Torrese Naharra, v níž velmi podrobně a důkladně analyzovala postavy dvou sluhů a hledala v jejich charakteristikách shody i rozdíly s výše zmíněným divadelním typem. Hned v úvodu posudku bych rád ocenil komparatistickou dimenzi předloženého spisu, jež se projevuje hned na několika úrovních – diplomantka komparovala obě zkoumané postavy mezi sebou, a především je porovnávala s charakteristikami chvástavého vojáka v antické i renesanční divadelní tradici – k čemuž jí dopomohla velmi solidní orientace ve studovaném tématu založená na kritické práci s relevantními domácími i zahraničními sekundárními zdroji.

Předložený kvalifikační spis má zcela jasnou a logickou strukturu, jež je velmi kvalitně představena v úvodu. Jednotlivé kapitoly směřují od uchopení tématu v širokém kontextu dějin divadla až k samotné autorčině kritické analýze a interpretaci založené na metodě *close reading*, jsou navíc opatřeny dílčími přehlednými závěry. Metodologická stránka práce se jeví jako kvalitní. Práci lze i proto chápat jako cenný příspěvek k badatelské diskusi na dané téma – tu ostatně autorka také zasvěceně shrnula v úvodních kapitolách věnovaných různým pohledům na genezi studovaného divadelního typu – nespokojila se přitom jen s jejich popisem, nýbrž je i kriticky glosovala. Má drobná výtky se v tomto ohledu týká samotného řazení jednotlivých teoretických pohledů – domnívám se, že by bylo vhodnější postupovat chronologicky, nikoli představit nejdříve pohled de Malkiel z roku 1957, a teprve poté se vrátit ke starším tezím z let 1911 a 1920. Jinak hodnotím autorčino teoretické i literárně historické ukotvení tématu velmi kladně.

K zásadním kladům předložené rozpravy patří bezpochyby velmi čtivý a kultivovaný jazyk, který odpovídá nárokům kladeným na tento typ kvalifikační práce, drobné jazykové neobratnosti se objevují jen vzácně a souvisí patrně částečně s převodem z angličtiny (např. s. 17-18: „*Postava utrpěla jistý sesun v chování a vystupování*“, s. 8: „*studie se jménem*“, s. 19: „*celý vtip se nachází v tom, že fanfarón předstírá být naprostým opakem...*“). Diplomová práce je dobře usazena v domácí a zejména zahraniční odborné

literatuře, v níž se autorka dobře orientuje. O to více překvapí, že její práce vykazuje poměrně velké rezervy v oblasti užívání poznámkového aparátu. Autorka zvolila velmi úsporný typ citace v podobě závorek přítomných v textové části, který je poměrně běžným územ v případě literárněvědných publikací, – některá zásadní sdělení však nejsou nijak doložena sekundární literaturou (např. s. 9: „*nalezneme i postavu domýšlivého generála, o němž se mnozí odborníci domnívají, že vykazuje charakteristické znaky typické pro postavu chvastouna.*“, s. 37: „*Tento nový způsob vnímání lásky [koncept dvorské lásky] v literatuře se rozšířil i mimo Francii a významně ovlivnil lyrickou a epickou tvorbu v různých evropských zemích.*“). Dále lze konstatovat, že diplomantka vůbec neodkazuje ke zdroji v případě přímých citací převzatých z analyzované divadelní hry (pokud hra není stránkována, bylo by dobré na to v úvodu upozornit). Vzhledem k celkové kvalitě práce však tyto nedostatky považuji za méně významné.

Na závěr si dovoluji položit ještě dvě diskusní otázky. Předložená práce se snažila rozkrýt, do jaké míry lze identifikovat u studovaných postav sluhů vlastnosti, jež jsou typické pro divadelní typ chlubitného vojáka. Autorka sama došla k závěru, že v řadě ohledech její protagonisté tomuto typu neodpovídají, a připomněla, že i de Malkiel tvrdí, že byli inspirováni postavami sluhů Sempronia a Pármena z díla *La Celestina* (s. 24). Zajímalo by mě, jak diplomantka hodnotí toto tvrzení, zda jej ověřovala, a zda lze podle jejího názoru ve španělském dramatu renesančního věku obecně pozorovat právě pronikání některých charakteristik chvástavého vojáka do postav sluhů, jak ukázala ve své práci. Druhá otázka se týká případné italské inspirace Torrese Naharra, jenž strávil velkou část života v Itálii a byl tak do jisté míry ovlivněn italskou tvorbou (s. 23) a kulturní realitou. V případě studovaných postav sluhů tak nelze nepomyslet na jednu z ústředních postav italské *Commedie dell'arte*, sluhu Zanniho, z něhož se později vyvinuli další slavní sluhové jako Harlekýn či Trufaldýn. Zajímalo by mě názor diplomantky na tyto možné italsko-španělské souvislosti.

Předloženou diplomovou práci Bc. Martiny Říhové *Eliso a Boreas, postavy z Comedia Ymeneia od Bartolomého Torrese Naharra, a jejich vztah k typu chvástavého vojáka* rád doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **v ý b o r n ě**.

V Českých Budějovicích dne 22. 5. 2022

Mgr. et Mgr. Václav Grubhoffer, Ph.D.

oponent